ARKA SIRADAKİLER DİZİSİNDE YANSITILAN ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ, EBEVEYN KİMLİKLERİ VE ŞİDDET UNSURLARININ ÇÖZÜMLENMESİ

Remzi Y. KINCAL*
Çavuş ŞAHİN**
Sait TÜZEL***

Özet

Araştırmanın amacı, Arka Sıradakiler" adlı televizyon dizisinde yer alan öğretmen, öğrenci, ebeveyn (veli) kimliklerinin çözümlenmesi ve şiddet içerikli sahnelerin tespit edilmesidir. Bu amaç doğrultusunda elde edilen bulgular ışığında dizinin izleyici kitle üzerindeki muhtemel etkilerinin ortaya konulabilmesi çalışmanın bir diğer amacını oluşturmaktadır. Nitel araştırma yöntemlerinden "durum çalışması" yaklaşımı kullanılarak gerçekleştirilen çalışmada, ilgili dizi bölümleri "önceden hazırlanmış kod listesi" kullanılarak "içerik analizi" tekniğiyle çözümlenmiştir. Çalışma grubu, amaçlı örneklem belirleme yaklaşımlarından tipik durum örneklemesi yöntemi kullanılarak seçilmiş 9 bölümden oluşmaktadır.

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre; "Arka Sıradakiler" dizisi, karakterler arasında zıtlıklardan yararlanarak iletilerini pekiştirmeyi amaçlayan bir anlatıdır. İncelenen 9 bölümde, 27 farklı türden suç ve şiddet olayı 111 kez ekrana yansıtılmıştır. Bu şiddet ve suç olayları karşısında yalnızca 3 kez hukukî bir uygulamaya gidilmiş; geri kalanlar ise karakterlerin kendi içlerindeki mücadeleleri ile çözümlenmiştir. Böylece suç ve şiddet hukukî bir yaptırımdan ziyade intikam ile sonuçlanan bir bağlamda ele alınmıştır. Ayrıca dizide uyuşturucu madde kullanımı, sterotipsel gösterimler ve değer yargılarına da geniş yer verildiği tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Medya etkisi, dizi film, televizyon, şiddet unsuru.

Giriş

Medya araçlarının yaygınlaşmasıyla birlikte, kültürün insanlar arasında sözlü olarak ya da model olma yolu ile aktarıldığı zamanlar büyük oranda geride kalmıştır. Radyo, televizyon ve son olarak da internet vasıtası ile yapılandırıcısı görülemeyen ileti akışı; evleri, ofisleri, zihinleri kısacası bireylerin yaşam ve düşünce alanlarını işgal etmiş, "medya kültürü" sorununu ortaya çıkarmıştır.

* *Prof. Dr.; Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü*
** *Yrd. Doç. Dr.; Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü*
*** *Arş. Gör.; Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü*

XXI. Yüzyılda dünya, medya tarafından kontrol edilen ve teknolojiye bağımlı yaşam çizilen bir yer haline gelmiştir (Kellner ve Share, 2007: 4). Bireyler her geçen gün daha fazla oranda medya araçlarına ihtiyaç duymaktadır. Örneğin yaklaşık 75 yıl önce icat edilen televizyon kısa sürede yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. *2003 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması* sonuçlarına göre evlerin %95'ine girmiş ve bireylerin sosyal yaşantılarında önemli bir yer edinmiştir (HÜNE, 2003).

Potter (2005)'a göre her medya aracı ortaya çıktıktan sonra belirli aşamalardan geçer. Bu aşamalar; doğuş, gelişme, çöküş ve uyum olmak üzere hiyerarşik bir sıra takip eder. Örneğin radyo aracı 1900'lü yılların ilk yarısında doğuş aşaması yaşamış ve yavaş yavaş yaygınlaşma süreci geçirmiştir. 1950'li yılların başından 1970'li yıllara kadarki süreç ise radyonun gelişme dönemidir ve bu yıllarda radyo aracı ve iletileri zirve yapmıştır. 1970'li yıllarda televizyonun yaygınlaşmasıyla birlikte ise radyo aracı bir çöküş dönemine girerek rağbet edilmez hale gelmiştir. Bu sürecin sonunda ise yeni düzen ve şartlara ayak uydurarak kendi kültürel tanımına yapan radyo aracı ve iletileri uyum sürecine girmiş ve varlığını yerine gelen medya aracının bıraktığı boşlukları doldurmak suretiyle devam ettirmiştir. Medya araçlarına yönelik bu hiyerarşik ilerleme çizgisi göz önünde bulundurulduğunda günümüz Türkiye'sinde televizyon aracının gelişme döneminin sonlarına yaklaşarak zirve dönemini yaşadığını söylemek mümkündür. Kısa süre içerisinde internetin bu aracın yerine alabileceği düşünülse de şu an için halen televizyon aracı ve ürettiği ürünler önem arz etmektedir.

Raymond Williams (2003)'a göre televizyon günümüzde kültürel bir kurum haline gelmiş durumdadır ve bu kurum çağımızın en büyük kültürel üretimini yapmaktadır (akt.: Özkök, 1982, 191). Günümüzde, orta büyüklükte bütçeye sahip olan bir sinema filmi veya dizi yüz milyonlarca izleyiciye ulaşabilmektedir (Hudson ve Ritchie 2006). Bu çerçevede değerlendirildiğinde, bu ürünler, insanların düşüncelerini, tercihlerini etkileyen ve belirli konulardaki tavırlarını değiştiren; kişiler, mekânlar ile ilgili sterotipler oluşturan temel araçlar haline gelmiş durumdadır (Potter, 2005; Busby ve Klug, 2001). Filmler ve televizyon dizilerindeki oyuncuların davranışları, canlandırdıkları karakterlerin özellikleri seyredenlerin beklentileri, özlemleri ve ihtiyaçları ile paralellik oluşturduğunda, izleyiciler karakter ve olaylarla kendilerini özdeşleştirmekte ve bu doğrultuda hareket etmektedirler (Kim ve diğerleri, 2007). Üstelik günümüzde ünlü aktörlerin yer aldığı dizi ve filmlerde bu aktörler tarafından kullanılan takılar, eşyalar, arabalar, cep telefonları vb. araçlar büyük bir pazar oluşturarak tüketiciyi bu ürünleri kullanma konusunda manipüle etmektedir.

Potter (2005)'ın da ifade ettiği üzere televizyon "gerçeğin" görüntüsünü yansıtıyormuş gibi algılanması, onu medya araçları içerisinde istisnaî bir konuma taşımaktadır. Bu yönüyle akademik ortamda son yüzyılın en tartışmalı medya aracı olarak televizyonu göstermek mümkündür. Televizyon, hem birey ve toplum sorunlarının çözüm kaynağı olarak hem de bir sorun kaynağı olarak görülmektedir (Baran, 1997). Uygun süre ve amaca yönelik izlendiğinde izleyicisine önemli katkılar sağlamaktadır. Televizyon toplumun haber alması, eğitim, eğlence gereksinimlerinin karşılanması ve kamuoyu oluşturulması; topluma çeşitli mal ve hizmetlerin tanıtılması açısından etkili bir araçtır (Özer, 2004; Orhon, 2004; Williams, 2003; Uyguç ve Genç, 1998; Baran, 1997). İzleyicilerine; bilinmeyen, görülmeyen, tanınmayan, yerler ve durumlarla ilgili bilgi vermek suretiyle bireylerin ihtiyaç duyduğu bilgiyi daha az zaman ve para karşılığında elde etmesini sağlar (Poter, 2005). İzleyicilerin, bilgilenme

ve eğlenme gereksinimlerinin karşılanmasında önemli bir araç olan televizyon, amaçsız ve gerektiğinden fazla izlendiğinde çeşitli sorunlara sebep olabilir. Televizyonun bazı izleyiciler üzerinde bağımlılık oluşturma, izleyicilerde görülen obezite problemi, saldırganlık, cinsellik ve şiddet ile ilgili olumsuz etkilerinin yanı sıra göz ve ruh sağlığı ile ilgili de olumsuz etkileri tespit edilmiştir (Potter, 2005; Strasburger ve Wilson, 2002; Schmitz ve diğerleri, 2002).

Potter (2005, 61), medya iletileri tarafından kuşatılmış olduğumuz XXI. Yüzyılda hepimizin "gerçek dünya" ve "medya dünyası" olmak üzere iki farklı dünyada yaşadığımızı belirtir. Gerçek dünya, kendi yaşamımızda doğrudan tecrübe ettiğimiz kişisel deneyimlerimize dayanırken medya dünyası, doğrudan tecrübe etmediğimiz, medya tarafından aktarılan yaşantı ve deneyimlere dayanmaktadır. Günümüz bireyi yoğun olarak maruz kaldığı medya etkileri nedeniyle bu iki dünya arasında sıkışıp kalmış durumdadır. Uysal (2006, 123), ülkemizde gerçek dünya ile medyanın kurmaca dünyası arasındaki ayrımı kaybeden birçok yetişkin bireyin, dizi kahramanlarının cenaze namazını kıldığını, gerçek dünyada işlenen bir cinayetin failini merak etmek yerine dizideki kahramanın katilini öğrenebilmek için kanalın telefonlarını kilitlediklerini belirterek bu ayrımın toplumumuz tarafından tam olarak yapılmadığına dikkat çeker.

Televizyon, kullandığı görsel ve işitsel efektler sayesinde her yaştan bireyin gerçeklik algısını aşındırabilecek özelliklere sahiptir. Çocuklar için medya dünyası ile gerçek dünyanın ayrımına varamama, onların yeterli gelişimsel özelliklere sahip olmamasından kaynaklanan bir durum olarak görülse de yetişkinler için daha kötü olanı, yetişkinlerin, medya dünyasının yansıttığı gerçekleri sorgulamaksızın kabullenme eğilimlerinin medya okuryazarlığı becerilerinin geliştirilememiş olmasından kaynaklanıyor olmasıdır (Strasburger ve Wilson, 2002). Bu nedenle, kısaca medya araçlarından gelen iletileri eleştirel olarak değerlendirebilme ve bu araçlara yönelik iletiler oluşturabilme yeteneği olarak tanımlanan (Potter: 2005) medya okuryazarlığı becerilerinin ilköğretim birinci kademeden itibaren eğitim programları içerisine yerleştirilerek, bireylerin medya iletilerine karşı bilinçlendirilmesi önem arz etmektedir.

Televizyonun gerçeklik algısını nasıl yapılandırdığıyla ilgili olarak yukarıda sayılan tüm olumsuz özelliklere karşın istenilen iletilere gerçek hayatta ulaşmanın imkânsızlığı ve iletilere ulaşmada daha az zaman ve para gerektirmesinden dolayı televizyon aracılığıyla bilgilenmek tercih edilmesi kolay ve pratik bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır (Potter, 2005). Ancak bu yapılırken medya görüntülerinin ve iletilerinin gerçeğin kendisi değil, gerçeğin yanlı alınmış bir örneklemi olduğunun da farkında olunmalıdır (Shifman, 2007).

Televizyonun bireylerin tercihlerini sınırlandırdığı, yönlendirdiği ve hayatlarını etkilediği konusunda yaşanan tartışmalar devam etmektedir. 2009 yılında Radyo Televizyon Üst Kurulu tarafından yapılan araştırmaya göre, Türkiye'de günlük ortalama televizyon izleme süresinin 4,5 saat olduğu tespit edilmiştir (RTÜK, 2009). Toplumsal hayatın karmaşıklığı ve günlük iş temposu düşünüldüğünde, bu süreyi uyku dışında en çok zaman ayrılan aktivite olarak değerlendirmek mümkündür. Diğer yandan aynı çalışmada (RTÜK, 2009) haber programlarının ve dizi filmlerin en çok izlenen televizyon programları olduğu ortaya konulmuştur. Bu bulgu ışığında Türk halkının televizyonu "bilgi edinme" ve "eğlenme" amacı ile kullandığını söylemek mümkündür. Ancak en çok tercih edilen eğlence programı konu-

mundaki dizi filmlerin aynı zamanda en çok şikâyet alan programlar olması (RTÜK, 2009) bu programları tartışmaya açık hale getirmektedir.

Yapılan açıklamalardan hareketle bu çalışma, "Arka Sıradakiler" adlı televizyon dizisinde yer alan (1) öğretmen, öğrenci, ebeveyn (veli) kimliklerinin çözümlenmesi ve (2) şiddet içerikli sahnelerin tespit edilmesi amacıyla gerçekleştirilmektedir. Bu amaç doğrultusunda elde edilen bulgular ışığında (3) dizinin izleyici kitle üzerindeki muhtemel etkilerinin ortaya konulabilmesi çalışmanın diğer bir amacını oluşturmaktadır.

Yöntem

Bu bölümde araştırma deseninin ve grubunun nasıl belirlendiği, hangi veri toplama araçlarından yararlanıldığı, verilerin hangi yöntem ve teknikler kullanılarak toplandığı ve analiz edildiği hakkında bilgi verilmiştir.

Araştırma Deseni

Araştırmada, nitel araştırma desenlerinden *durum çalışması* (case study) yaklaşımı kullanılmıştır. Durum çalışması yaklaşımı, bir olgunun kendi gerçek yaşam çerçevesi içerisinde derinlemesine çalışılmasına imkân veren bir araştırma desenidir (Yin, 1984, 23). Film, video ve fotoğraf gibi görsel materyallerin incelenmesine uygun olan bu desenin (Berg, 2001, 79), "Arka Sıradakiler" adlı televizyon dizisinin içeriğinin olduğu şekliyle ortaya konularak derinlemesine incelenmesinin amaçlandığı bu çalışma için uygun olduğu düşünülmektedir.

Araştırma Grubu

Araştırma grubunu oluşturan dizi bölümleri, amaçlı örneklem yöntemlerinden tipik durum örneklemesi yöntemi kullanılarak seçilmiştir. Tipik durum örneklemesi, araştırma konusundan hareketle yapılan bir ön inceleme sonucunda konuyu en iyi yansıtacağı düşünülen elemanların seçimini öngören örnekleme yöntemidir (Patton, 1987, 71). Bu yöntemde, ortalama durumların çalışılarak belirli bir alan hakkında fikir sahibi olunması amaçlanmaktadır (Berg, 2001, 72).

Bu açıklamalardan hareketle, araştırma tipik durum örnekleme yöntemi ile seçilen "Arka Sıradakiler" adlı televizyon dizisinin 1-3 (1. Periyot), 48-50 (2. Periyot) ve 96-98. (3. Periyot) bölümleri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma grubuna dâhil edilen bölümler konu bütünlüğü arz etmesi amacıyla 3'er bölümlük periyotlar halinde incelenmiştir. Araştırmanın yapılmış olduğu Aralık 2009 tarihinde dizinin 98 bölümlük kısmının yayınlanmış olması nedeni 98. bölüm baz alınarak dizinin baştan, ortadan ve sondan 3'er bölümlük periyotlarına çalışma grubunu oluşturan 9 bölüm içerisinde yer verilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Verilerin analizi için hâlihazırda bir kod listesinin hazırlanmış olması durumunda verilerin kodlanması ve tespiti daha kolay olmaktadır (Berg, 2001, 83). Bu amaçla ilgili dizi bölümlerinin içerik analizinin yapılabilmesi için araştırmacılar tarafından oluşturulan "önceden hazırlanmış kod listesi" kullanılmıştır.
Kullanılan kod listesi, karakter özellikleri ve dizide yer alan şiddetin türü ve sıklığını tespit etmek amacıyla hazırlanmış iki bölümden oluşmaktadır.

Karakterlerin temel gereç olarak kabul edildiği çalışmalarda başlıca üç yapısal özellik üzerinde durulmaktadır. Bunlar fiziksel, sosyal ve psikolojik özelliklerdir (Egri, 1996, 59-65). Egri (1996)'nin temel karakter özellikleri üzerine kullandığı bu şablondan, kod listesinin birinci bölümü olan karakter özellikleri bölümünün oluşturulmasında da yararlanılmış ve kod listesi bu doğrultuda hazırlanmıştır.

İşlem

Araştırmacıların belirledikleri temel amaç çerçevesinde izledikleri işlem adımları şunlardır:

1. "Arka Sıradakiler" televizyon dizisinin 98 bölümünün ön bir incelemeden geçirilerek çalışma grubunun hangi örneklem yöntemiyle belirleneceğine karar verilmesi ve çalışma grubunun belirlenmesi.
2. Çalışma grubuna alınan ilgili bölümlerin incelenerek *"önceden hazırlanmış kod listesi"*nin oluşturulması.
3. Oluşturulan kod listesi kullanılarak ilgili bölümlerin *"doküman taraması"* yöntemiyle incelenmesi.
4. *İçerik analizinin* sağlıklı yapılabilmesi amacıyla kod listesi aracılığıyla elde edilen verilerin betimlenerek araştırma bulgularının raporlaştırılması.
5. Araştırma bulgularından yararlanılarak dizinin izleyici kitlesi üzerindeki muhtemel etkilerinin yordanması ve tartışılması.

Verilerin Analizi

Araştırmada toplanan veriler *"içerik analizi"* tekniği kullanılarak değerlendirilmiştir. İçerik analizi, verileri tanımlamayı ve verilerin içerisinde saklı olabilecek gerçekleri ortaya çıkarmayı amaçlayan bir tekniktir (Strauss ve Corbin, 1990, 62). Araştırmanın amaçları göz önünde bulundurulduğunda bu tekniğin araştırmanın amaçlarını gerçekleştirmeye uygun bir teknik olduğu düşünülmektedir. Çalışmada *"önceden hazırlanmış kod listesi"* kullanıldığı için verilerin analizinde önceden belirlenen bir çerçeve ile sınırlı kalınmış ve bu doğrultuda da tümevarımcı bir analiz gerçekleştirilmiştir Kodlanan verilerden elde edilen sonuçlar araştırmanın amaçları doğrultusunda değerlendirilmiş, örnekler sunulmuş ve tartışılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Çalışmada elde edilen bulgular 1-3. bölümler, 48-50. bölümler ve 96-98. bölümler olmak üzere 3 farklı grupta toplam 9 bölüm üzerinden çözümlenerek elde edilmiştir. Araştırmanın bu bölümünde, elde edilen bulgular sunulmuş ve yorumlanmıştır. Ayrıca dizide geçen konuşmalardan doğrudan aktarımlarda bulunularak bulgular desteklenmeye çalışılmıştır.

Dizinin 1-3. Bölümlerinde Yansıtılan Öğretmen, Öğrenci ve Ebeveyn Kimliklerine İlişkin Bulgular

Öğretmen:

Tablo 1, dizide yansıtılan öğretmen karakterleri açısından incelendiğinde, dizinin 1-3. bölümlerinde 6 öğretmen karakterinin yer aldığı görülmektedir. Bu 3 bölümlük kısımda öğretmenlerin öğrencilere karşı davranışlarına yön veren baskın

tutumlar *"umursamazlık", "bıkkınlık"* ve *"görmezden gelmek"*tir. Yine öğretmenlerin öğrencilere karşı davranışlarını etkileyen diğer faktörler olarak *"öğrencilere karşı duyulan korku"* ve *"öğrencilerin düzeltilemeyeceklerine olan güçlü inanç"* yaklaşımı çıkmaktadır. Bu davranışların aksine öğrenciye karşı *"sorunlarıyla ilgilenildiği takdirde problemlerin aşılacağına duyulan inanç"* ve *"hoşgörü"* tutumu ile yaklaşan 1 öğretmenin olduğu görülmektedir.

Müdür yardımcısı Zafer Bey'in okul müdürü Hulusi Beye gelerek okulda kılık-kıyafet yönetmeliğinin uygulanmadığı ve bir şeyler yapılması gerektiği ile ilgili şikâyeti üzerine Hulusi Bey'in verdiği şu cevap öğretmenlerin umursamaz davranışlarını yansıtır nitelikte görülebilir:

> *"Aman boş verin Zafer Bey keşke bu okulda tek sorun kılık kıyafet olsa… Ama çokistiyorsanız yapın denetiminizi ama beni karıştırmayın bu işe… "* (Bölüm 1: dk. 7).

Tarih öğretmeni tarafından öğretmenler odasında söylenen şu sözlerin ise öğretmenlerin öğrencilere karşı olan korkularını ve umursamazlıklarını yansıttığı düşünülebilir:

> *"Bu öğrenciler bana dokunmasınlar da ne yaparlarsa yapsınlar. Sürekli artık arkama bakmaktan yoruldum bu okulda her an bir şeyler yapacaklar diye çok korkuyorum"* (Bölüm 1: dk. 52).

Tablo 1. *1-3. Bölümlerde Yer Alan Öğretmen, Öğrenci ve Ebeveyn Kimliklerine İlişkin Bulgular*

Dizide Yer Alan Öğretmen, Öğrenci ve Ebeveyn Özellikleri	f
Öğretmenlerin (n=6);	
Öğrenciye Karşı Davranışlarını Yön Veren Güç	
Umursamazlık	5
Bıkkınlık	5
Görmezden gelmek	5
Öğrencilerin düzeltilemeyeceğine olan güçlü inanç	4
Öğrencilere karşı duyulan korku	3
Otorite ve sert disiplin	1
Öğrencilerin sorunlarıyla ilgilenildiği takdirde problemlerin aşılacağına duyulan inanç	1
Hoşgörü	1
Öğrenciye Karşı Olan Önyargıları	
Öğrencilerin suç ve şiddet ruhlarına işlemiştir	2
Öğrenciler sorunlu kişiliklerdir	4
Öğrenciler özlerinde temiz kişiliklerdir	1
Alışkanlıkları	
Sigara	4

Öğrencilerin (n=8);	
Davranışlarına Yön Veren Güç	
Hayatın adaletsizliğine karşı tepki gösterme	6
Korku ve endişe	1
Arkadaş grubunun içerisinde yer alma isteği	2
Ahlaki Ölçüleri	
Sergilediği davranışların doğruluğu yahut yanlışlığıyla ilgili sorgulayıcı değil	6
Sergilediği davranışların doğruluğu yahut yanlışlığıyla ilgili sorgulayıcı	2
Okula, Öğretmenlere ve Arkadaşlarına Karşı Tutumları	
Hoşgörülü ve anlayışlı	2
Saldırgan ve şiddet dolu	6
Alışkanlıkları	
Sigara	6
Alkol	4
İskambil, okey, bilardo, tavla oynama	6
Ebeveynin(n=5);	
Baba (n=2)	
Umursamaz	1
Şiddet Yanlısı	2
Cinsel Sapkınlık (ensest)	1
Sigara, Alkol Kullanımı	2
Anne (n=3)	
Şefkatli	3
Başına gelen durumları kabul etmiş	3

Zafer Bey'in arabası öğrenciler tarafından kundaklandığında polisin "şüphelendiğiniz birileri var mı?" sorusuna Zafer Bey'in verdiği cevap öğretmen ve öğrenci arasında yaşanan gergin ilişkiyi yansıtması açısından önemli olarak değerlendirilebilir:

> *"Bu okuldaki tüm öğrenciler benim düşmanımdır. Hepsinden şikâyetçiyim. Onların yaptığını biliyorum. Bunların hepsi her şeyi yapar…"* (Bölüm 1: dk. 41).

Öğretmen davranışları ile ilgili bir diğer bulgu da öğretmenlerin öğrencilere karşı duydukları ön yargılardır. Öğretmenler arasında *"öğrencilerin sorunlu kişilikler"* olduğu ve *"suç ve şiddet ruhlarına işlemiştir"* önyargısının hâkim olduğu görülürken *"öğrenciler özlerinde temiz kişiliklerdir"* önyargısı ise 1 öğretmen karakterinde görülmektedir. Yine 4 öğretmenin sigara kullanırken ekrana yansıtılmış olması ve bu sahnelerin sık sık tekrarlanıyor olması çalışmanın bir diğer bulgusudur.

Kemal Bey okula yeni geldiğinde öğretmenler odasında okulu tanıtmak amacıyla yapılan konuşma okulun ortamını öğretmenlerin gözünden yansıtması açısından önemli görülebilir:

> *"Burası arabaların havaya uçurulduğu, bıçakların, satırların çekildiği bir yer her şeye hazırlıklı olun"* (Bölüm 2: dk. 22).

Kemal Bey ile Hulusi Bey arasında, Kemal Beyin kütüphaneyi tekrar kullanıma açma isteği nedeniyle yaşanan konuşmada Hulusi Bey'in öğrenciler hakkındaki düşünceleri şöyledir:

> *"Bu çocuklar kitaptan falan anlamaz onlar çalmaya, yıkmaya, bozmaya eğilimliler. Sorunlu çocuklar onlar. Sizin onları düzeltmeniz imkânsız. Vazgeçin bence… Siz vazgeçmesiniz de zaten onlar sizi vazgeçirir"* (Bölüm 2: dk 38).

Öğrenci:

Dizide yansıtılan öğrenci karakterleri ile ilgili olarak Tablo 1 incelendiğinde, 8 öğrencinin ilgili bölümlerde yer aldığı görülmektedir. Bu öğrencilerin davranışlarına yön veren baskın gücün tepki gösterme olduğu söylenebilir; zira 6 öğrenci *"hayatın adaletsizliğine karşı tepki gösterme"* düşüncesi ile hareket etmektedir. Öğrencilerin davranışlarına yön veren diğer güçler olarak ise *"korku ve endişe"* ile *"arkadaş grubunun içerisinde yer alma isteği"* tespit edilmiştir.

Oktay ve Gamze karakterleri arasında geçen konuşmada Oktay'ın söylediği şu sözler dizide yer alan öğrenci karakterlerin büyük çoğunluğunu oluşturan (6 öğrenci) çete elemanlarının davranışlarına yön veren *"kendi adaletini kendi sağlama"* düşüncesini yansıtması açısından önemli görülebilir:

> *"… onlarda çok bizde hiç yok. Onlar her istediğine sahip ama biz… Biz ise anca seyrediyoruz. Bu dünya senin sandığından daha adaletsiz kızım! Ben bu adaleti sağlıyorum… Bunun için de her şeyi yaparım"* (Bölüm 1: dk 62).

Arkadaş grubuna girme isteği içerisinde olan Pamuk lakaplı karakterin çete elemanları ile yaptığı şu konuşma, dizide yansıtılan *"arkadaş grubuna girmek için her şeyin yapılabileceği"* iletisini destekler niteliktedir:

> *"…neden abi neden bari onu söyle. Aranıza girmek için adam döverim, haraç keserim ne isterseniz yaparım her iş gelir elimden… Bana bir şans verin size kendime kanıtlayayım"* (Bölüm 1: dk 57).

Öğrencilerin büyük bir kısmının (6 öğrenci) sergiledikleri davranışların doğruluğu ya da yanlışlığına ilişkin herhangi bir kaygılarının olmadığı görülmektedir. Ayrıca öğretmenlerine, arkadaşlarına ve okula karşı tutumlarında da *"saldırgan ve şiddet dolu"* öğrencilerin (6 öğrenci); *"hoşgörülü ve anlayışlı"* olan öğrencilere (2 öğrenci) oranla daha fazla olduğu söylenebilir. Öğrenciler arasında sigara (6 öğrenci) ve alkol (4 öğrenci) tüketen öğrencilerin yüksek oranda yer aldığı görülür ve bu sahneler sık sık tekrarlanarak ekrana yansıtılır. Öğrenciler arasında görülen diğer bir alışkanlık da okul bitiminde bir kafeye giderek iskambil, okey ve tavla oynamaktır.

Müdür yardımcısı Hulusi Bey'in saçlarını kesmesi konusunda uyardığı Özge karakterinin verdiği cevap okulda öğretmen ve öğrenci arasında yaşanan sorunlu ilişkileri yansıtır nitelikte değerlendirilebilir:

> *"Kesmessem ne olur! Okuldan mı atarsın!... Kesmiyorum ya ne yapabileceksen hiç durma yap. Aptal salak adam…"* (Bölüm 1: dk 39).

Ebeveyn:

Dizide yansıtılan ebeveyn karakterleri ile ilgili olarak Tablo 1'e bakıldığında ise yansıtılan anne ve baba karakterlerinin birbirlerinin zıddı oldukları söylenebilir. Baba karakterleri; *"umursamaz"*, *"şiddet yanlısı"*, *"cinsel sapkınlık (ensest)"* tavırları ile

ekrana taşınmış, ayrıca sigara ve alkol tüketim alışkanlıkları sık sık ekrana getirilmiştir. Anne karakterlerinin ise; *"şefkatli"* ve *"durumu kabullenmiş"* tavırları ile ekrana taşınmış oldukları görülmektedir.

Oktay karakteri ile babası arasında, babanın şiddet uyguladığı sahnede geçen şu konuşma, dizide yansıtılan şiddet dolu aile ortamını yansıtması açısından önemli görülebilir:

> *"Oktay beyler teşrif ettiler sonunda!... Nerdesin lan sen bu saate kadar… Yoksa yine o it kopuk arkadaşlarınla mı sürtüyordun hayvan herif… Sen hiçbir zaman adam olmayacaksın. Ya bu evin kurallarına uyarsın ya da abin gibi defolur gidersin… "* (Bölüm 1: dk. 48).

Göreceli olarak, dizide olumsuz olarak kabul edilebilecek bir takım iletilere karşılık olumlu iletilerin de yer aldığı söylenebilir. Örneğin Oktay karakterini babasının sürekli olarak evden kovmasına karşın daha önce evden kaçan abisinin yaptığı uyarılar bu duruma örnek olarak gösterilebilir:

> *"Sakın evden kaçayım deme Oktay. Okuluna sarıl, derslerine ver kendini, bir daha kavgaya karışmanı istemiyorum... Evden ayrılınca anladım hayatın elinin babamın elinden ağır olduğunu…"* (Bölüm 2: dk.33).

1-3. Bölümlerde Öğrencilerin İçerisinde Yer Aldığı Suç, Şiddet Olayları ve Cezalandırılma Durumlarına İlişkin Bulgular

Tablo 2.

1-3. Bölümlerde Öğrencilerin İçerisinde Yer Aldığı Suç, Şiddet Olaylar	f	Süre
Öğrencilerin Maruz Kaldığı;	**47**	**32dk 13sn**
Ebeveyn Tarafından Cinsel Taciz	15	
Ebeveyn Tarafından Uygulanan Fiziksel Şiddet	7	
Öğretmen Tarafından Uygulanan Fiziksel Şiddet	3	
Okul Dışı Çetelerce Uygulanan Fiziksel Şiddet	7	
Okul Dışı Çetelerce Gasp ve Taciz	13	
Silahlı ve Bıçaklı Saldırı	2	
Öğrencilerin Gerçekleştirdiği;	**32**	**38 dk 31sn**
Kendi Aralarında Kavga	7	
Polisten Kaçma	4	
Öğretmeni Tehdit Etme	5	
Uyuşturucu Madde Kuryeliği	2	
Araç Kundaklama	1	
Korsan CD üretimi ve satışı	5	
Diğer Öğrencileri Gasp Etme	7	
Ebeveynine Maket Bıçağıyla Saldırma	1	
Evden Kaçma Girişimi	2	
Ebeveynini Zehirleme Girişimi	1	
Hırsızlık	2	
Suç Olayları Nedeniyle Alınan Cezalar	**1**	
Göz Altına Alınma	1	

Tablo 2'ye bakıldığında suç ve şiddet olaylarının öğrencilerin maruz kaldığı ve öğrencilerin gerçekleştirildiği olmak üzere ikiye ayrıldığı görülmektedir. Dizinin 3 bölümlük periyodu boyunca her iki grupta yer alan şiddet ve suç eylemlerinin nedenleri üzerinde çok fazla durulmamakta, yalnızca suçun ve şiddetin boyutlarına ilişkin betimlemeler yapılmaktadır. 1-3. bölümler boyunca öğrencilerin maruz kaldığı 47;

öğrencilerin gerçekleştirdiği 32 olmak üzere toplam 79 suç ve şiddet olayı ekrana getirilmiştir. Toplam 237 dakika 28 saniye süren 3 bölümde, 60 dakika 44 saniye şiddet ve suç olayı ekrana getirilmiştir. İlgili bölümlerin 4'te 1'inden fazla bir oranda suç ve şiddet sahneleri ekrana taşınmış olmasına karşın 1 kez hukuksal bir uygulamanın yapılmış olması; onun da ekrana yansıtılmamış olması çalışmanı bir diğer bulgusudur.

Ekrana getirilen suç ve şiddet olayları arasında öğrencinin ebeveyni tarafından cinsel tacize uğraması, gasp, taciz, ebeveyn tarafından uygulanan fiziksel şiddet en çok tekrarlanan suç ve şiddet unsurlarıdır. Öğrencilerin, "araç kundaklama", "hırsızlık" ve "uyuşturucu kuryeliği" gibi göreceli olarak büyük sayılabilecek suçlara karışırken ekrana getirildiği de görülmektedir.

Dizinin 48-50. Bölümlerinde Yansıtılan Öğretmen, Öğrenci ve Ebeveyn Kimliklerine İlişkin Bulgular

Öğretmen:

Dizide yansıtılan öğretmen karakterleri ile ilgili olarak Tablo 3 incelendiğinde, 48-50. bölümler arasındaki 3 bölümlük periyotta, 5 öğretmen karakterinin yer aldığı görülmektedir. Bu bölümlerde ekrana yansıtılan öğretmenlerin öğrencilere karşı davranışlarına yön veren baskın tutumların dizinin ilk 3 bölümlük periyoduna göre yer değiştirmeye başladığı söylenebilir. *"Hoşgörü"* ve "*öğrencilerin sorunlarıyla ilgilenildiği takdirde problemlerin aşılacağına duyulan inanç"* ilk bölümler ile kıyaslandığında daha çok öğretmende (3 öğretmen) görülmeye başlamıştır. *"Umursamazlık", "bıkkınlık", "görmezden gelmek"* ve *"öğrencilerin düzeltilemeyeceğine olan güçlü inanç"* davranışlarının ise daha az öğretmende (2 öğretmen) görülmeye başlandığı söylenebilir.

Öğretmenlerin öğrencilere karşı önyargılarına bakıldığında, *"öğrenciler özlerinde temiz kişiliklerdir"* yargısına sahip öğretmenlerin çoğunlukta (4 öğretmen) yer almaya başladığı görülmektedir. İlk 3 bölümün aksine olarak *"öğrencilerin suç ve şiddet ruhuna işlemiştir"* yargısını devam ettiren 1 öğretmen kalmıştır.

Öğretmenlerin kendi aralarındaki ilişkilere bakıldığında ise dizinin bu bölümlerinde karakterlerin davranışlarına yön veren güç olarak "*karşı cinse duyulan aşk"*ın öğretmen davranışlarını da etkilediği ve Kemal Bey'e âşık olan İngilizce öğretmeninin bu yönde davranışlar sergilediği diğer öğretmenlerin de dolaylı yollardan bu duruma müdahil oldukları görülmektedir.

Tablo 3.
48-50. Bölümlerde Yer Alan Öğretmen, Öğrenci ve Ebeveyn Kimliklerine İlişkin Bulgular

Dizide Yer Alan Öğretmen, Öğrenci ve Ebeveyn Özellikleri	f
Öğretmenin (n=5);	
Öğrenciye Karşı Davranışlarını Yön Veren Güç	
Umursamazlık	2
Bıkkınlık	2
Öğrencilerin düzeltilemeyeceğine olan güçlü inanç	2
Otorite ve sert disiplin	1
Öğrencilerin sorunlarıyla ilgilenildiği takdirde problemlerin aşılacağına duyulan inanç	3
Hoşgörü	3
Öğrenciye Karşı Olan Önyargı	
Öğrencilerin suç ve şiddet ruhlarına işlemiştir.	1
Öğrenciler özlerinde temiz kişiliklerdir.	4
Alışkanlıklar	
Sigara	3
Öğrencinin (n=12);	
Davranışlarına Yön Veren Güç	
Karşı cinse duyulan aşk	7
Arkadaşlarını koruma çabası	4
Arkadaş grubunun içerisinde yer alma isteği	1
İntikam	7
Güzel ve çekici görünme çabası	3
Ahlaki Ölçüler;	
Sergilediği davranışların doğruluğu yahut yanlışlığıyla ilgili sorgulayıcı değil	4
Sergilediği davranışların doğruluğu yahut yanlışlığıyla ilgili sorgulayıcı	8
Okula, Öğretmenlere ve Arkadaşlarına Karşı Tutum	
Hoşgörülü ve anlayışlı	8
Saldırgan ve şiddet dolu	4
Alışkanlıklar	
Sigara	6
Alkol	4
Ders çalışma, spor yapma, kitap okuma	6
İskambil, okey, bilardo, tavla oynama	8
Ebeveynin(n=8);	
Baba (n=4)	
Sorumluluk Sahibi	3
Umursamaz	1
Anne (n=3)	
Sorumluluk Sahibi	3
Şefkatli	3
Dayı (n=1)	
İlgili ve Anlayışlı	1
Hoşgörülü	1

Öğrenci:

Dizinin ilgili bölümlerinde yansıtılan öğrenci karakterleri ile ilgili olarak Tablo 3 incelendiğinde, 12 öğrencinin ekrana yansıtıldığı görülmektedir. Bu öğrencilerin davranışlarına yön veren gücün ilk 3 bölümün aksine artık hayata karşı tepki göstermek yerine *"karşı cinse duyulan aşk"* ve *"intikam"* davranışlarıyla açıklanabileceği söylenebilir. Öğrencilerin davranışlarına yön veren diğer durumlar ise *"arkadaşlarını koruma çabası"* ile *"güzel ve çekici görünme çabası"* dır.

Saffet karakterinin annesi ile ağlayarak yaptığı şu konuşma karakterlerin davranışlarına yön veren *"karşı cinse duyulan aşk"* davranışının boyutlarını gösterir nitelikte görülebilir:

> *"Gamze beni sevmiyor anne… Neden sevmiyor beni anne… Ben sevilmeyecek bir adam mıyım? O kadar kötü bir adam mıyım? Ben onu mutlu edemez miyim? Neyim eksik benim? Neden onu mutlu edemiyorum? Ne yaptıysam onu elde edemiyorum… Onun aşkı için savaşmaktan yoruldum artık"* (Bölüm 48: dk. 2).

Yine Buket karakterinin sözleri karakterlerin karşı cinse duydukları aşkın boyutlarını ve davranışlarına nasıl yön verdiğini yansıtması açısından önemli görülebilir:

> *"Sensiz de buralar çekilmiyor Oktay. Ama şunu bil ki seni kazanmak için savaşıcam. Sevgilim olman için elimden ne geliyorsa kimseden korkmadan yapıcam. Seni deli gibi seviyorum, sana aşığım, senin için her şeyi yaparım"* (Bölüm 48: dk 3).

İlk 3 bölümün aksine 48-50. bölümlerde öğrencilerin yaptıkları davranışlar konusunda daha sorgulayıcı olduklarını söylemek mümkündür. Çünkü ilk 3 bölümlük periyotta 2 öğrenci davranışlarının doğruluğu ve yanlışlığı konusunda sorgulayıcı davranırken 48-50. bölümlerde 8 öğrencinin davranışlarını sorgulamaya başladığı görülmektedir. Benzer bir şekilde öğrencilerin okula, öğretmenlerine ve arkadaşlarına karşı tutumlarında da *"hoşgörü ve anlayışın"*, *"saldırganlığa"* karşı üstün duruma geçtiği ifade edilebilir. Ancak göreceli olarak olumlu değerlendirilebilecek bu davranışlar yalnız öğrencilerin konuşmalarında yer almakta, davranışlarına o denli yansımamaktadır. Bu nedenle olumlu konuşmalara karşı olumsuz davranışların dizinin bu periyodunda da devam ettiği söylenebilir. Oktay karakterinin şu konuşmanın arkasından yine bir suç olayına karışarak silah kullanması bu duruma örnek teşkil eder nitelikte görülebilir:

> *"İnsanlar siz karşı savunma yapmak, suçsuzluğunu kanıtlamak zorunda mı?... Kemal hocanın söylediklerini unuttunuz mu? Hiç kimse masum olduğunu kanıtlamak zorunda değil. Bir insanı suçluyup sonrada ona hadi sen şimdi suçsuzluğunu kanıtla diyemezsiniz. Siz olanlardan söylenenlerden hiç ders almaz mısınız? Siz kim olduğunuzu sanıyorsunuz? Hâkim mi?"* (Bölüm 50: dk. 66).

Öğrenci alışkanlıkları açısından bu periyot değerlendirildiğinde, sigara ve alkol kullanırken yansıtılan öğrenci sayısında ve sıklığında bir azalma olmadığı görülmektedir. Ancak öğrenciler arasında ders çalışma, kitap okuma, spor yapma gibi alışkanlıkların da görülmeye başlandığı söylenebilir.

Ebeveyn:

Tablo 3 dizide yansıtılan ebeveyn karakterleri ile ilgili olarak incelendiğinde ise, ilk 3 bölümde yansıtılan anne, baba karakterlerinin yanına bir de dayı karakteri eklendiği görülmektedir. Bu dayı karakteri diziye sonradan *süper karakter* olarak giren edebiyat öğretmenidir. Bu karakterin öğretmen olarak örnek oluşturmasının yanı sıra ebeveyn olarak da örnek oluşturması amacı ile böyle bir kurgulamaya gidildiği düşünülebilir. Zira bu karakter dizide *"ilgili", "anlayışlı"* ve *"hoşgörülü"* ebeveyn özelliklerini yansıtmaktadır. Yansıtılan "baba" karakterlerinin bu bölümlerde göreceli olarak daha olumlu yönde geliştiğini söylemek mümkünken anne karakterlerinin ise ilk 3 bölümde olduğu gibi halen "şefkatli" ve "sorumluluk" sahibi özellikleri ile yansıtılmaya devam edildiği görülmektedir.

İlk periyot ile kıyaslandığında dizinin bu periyodunda öğretmen, öğrenci ve ebeveyn kimliklerinde bir takım değişiklikler olduğu görülmektedir. Bu değişikliklerin ortaya çıkmasında *süper karakter* rolü ile ekrana yansıtılan edebiyat öğretmeni Kemal Güngör'ün etkili olduğu düşünülebilir. Bu karakter, etrafındaki öğretmen ve öğrencileri sergilediği davranışlar ile etkileyerek istediği yönde değiştirebilen, hoşgörülü, anlayışlı ve öğrenciler ile empati kurma becerisi yüksek bir karakter olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca bu periyotta öğretmen kimliğinin yanı sıra okula kayıt yaptıran yiyeninin ebeveyni olarak da ekran yansıtılmaktadır. Böylece *süper karakter* özellikleri dizide yansıtılan örnek ebeveyn kimliği üzerinde de etkili olmaktadır denilebilir.

48-50. Bölümlerde Öğrencilerin İçerisinde Yer Aldığı Suç, Şiddet Olayları ve Cezalandırılma Durumlarına İlişkin Bulgular

Tablo 4.

48-50. Bölümlerde Öğrencilerin İçerisinde Yer Aldığı Suç, Şiddet Olayları	**f**	**Süre**
Öğrencilerin Maruz Kaldığı;	**6**	**12 dk 3 sn**
Ebeveyn Tarafından Uygulanan Fiziksel Şiddet	2	
Okul Dışı Çetelerce Uygulanan Fiziksel Şiddet	4	
Öğrencilerin Gerçekleştirdiği;	**10**	**13 dk 21 sn**
Kendi Aralarında Kavga	8	
Hırsızlık	2	
Suç Olayları Nedeniyle Alınan Cezalar	**0**	

Tablo 4'e bakıldığında suç ve şiddet olaylarının öğrencilerin maruz kaldığı ve öğrencilerin gerçekleştirildiği olmak üzere yine 2'ye ayrıldığını görmekteyiz. 3 bölümlük dizi periyodu boyunca öğrencilerin maruz kaldığı 6; öğrencilerin gerçekleştirdiği 10 olmak üzere toplam 16 suç ve şiddet olayı ekrana getirilmiştir. Toplam 310 dakika 49 saniye süren bu periyotta 25 dakika 24 saniye şiddet ve suç sahnesi yer almasına karşın yaşanan suç olaylarına ilişkin hukuksal hiçbir uygulamanın gerçekleştirilmediği görülmektedir. İlk periyot ile karşılaştırıldığında dizinin bu periyodunda yer alan suç ve şiddet içerikli sahnelerin oldukça azaldığını söylemek mümkün gözükmektedir. Ancak olay örgüsü halan suç ve şiddet olaylarının etrafında sergilenmeye devam etmektedir.

Dizinin 96-98. Bölümlerinde Yansıtılan Öğretmen, Öğrenci ve Ebeveyn Kimliklerine İlişkin Bulgular

Öğretmen:

Tablo 5 dizide yansıtılan öğretmen karakterleri açısından incelendiğinde, dizinin 96-98. bölümlerinde 6 öğretmen karakterinin yer aldığı görülmektedir. Bu 3 bölümlük kısımda *"öğrencilerin düzeltilemeyeceğine duyulan güçlü inanç"*ın ve *"öğrencilerin sorunlarıyla ilgilenildiği takdirde problemlerin aşılacağına duyulan inanç"*ın eşit sayıda öğretmen karakterinin davranışlarına yön verdiğini söylemek mümkündür. Dizinin bu bölümlerinde de ilk periyottakine benzer şekilde öğretmenlerin kendi aralarında sık sık görüş ayrılıklarına düştükleri ve tartıştıkları görülür. Örneğin öğrenciye karşı sert ve otoriter olunması görüşünde olan Suna Hanım karakteri ile Kemal Bey karakteri sık sık karşı karşıya gelmektedirler:

> *"Kemal Bey maalesef! Öğrenci ile aranızdaki sonsuz hoşgörü sorunları çözmüyor… Gösterdiğiniz bu sonsuz hoşgörü bir işe yaramıyor. Öğrenciler birbirlerini yaralıyor, şiddete başvuruyor… Sizin yönteminiz işe yaramıyor Kemal Bey. Yarasaydı durum böyle olmazdı"* (Bölüm 97: dk. 81).

Tablo 5.
48-50. Bölümlerde Yer Alan Öğretmen, Öğrenci ve Ebeveyn Kimliklerine İlişkin Bulgular

Dizide Yer Alan Öğretmen, Öğrenci ve Ebeveyn Özellikleri	f
Öğretmenin (n=6);	
Öğrenciye Karşı Davranışlarını Yön Veren Güç	
Umursamazlık	3
Öğrencilerin düzeltilemeyeceğine olan güçlü inanç	3
Otorite ve sert disiplin	2
Öğrencilerin sorunlarıyla ilgilenildiği takdirde problemlerin aşılacağına duyulan inanç	3
Hoşgörü	3
Öğrenciye Karşı Olan Önyargı	
Öğrenciler sorunlu kişiliklerdir.	3
Öğrenciler özlerinde temiz kişiliklerdir.	3
Öğrencinin (n=12);	
Davranışlarına Yön Veren Güç	
Karşı cinse duyulan aşk	7
Arkadaşlarını koruma çabası	5
İntikam	9
Ahlaki Ölçüler;	
Sergilediği davranışların doğruluğu yahut yanlışlığıyla ilgili sorgulayıcı değil	9
Sergilediği davranışların doğruluğu yahut yanlışlığıyla ilgili sorgulayıcı	3
Okula, Öğretmenlere ve Arkadaşlarına Karşı Tutum	
Hoşgörülü ve anlayışlı	12
Alışkanlıklar	
Ders çalışma, spor yapma, kitap okuma	6
İskambil, okey, tavla, bilardo oynama	8
Ebeveynin(n=6);	
Baba (n=2)	
Sorumluluk Sahibi	2
Anne (n=3)	
Şefkatli	3
Dayı(n=1)	
İlgili ve Anlayışlı	1
Hoşgörülü	1

Öğrenci:

Dizide yansıtılan öğrenci karakterleri ile ilgili Tablo 5 incelendiğinde ise, 12 öğrenci karakterin ilgili bölümlerde yer aldığı görülmektedir. 48-50. bölümlerde olduğu gibi bu bölümlerde de öğrencilerin davranışlarına yön veren gücün *"karşı cinse duyulan aşk"* ve *"intikam"* olduğu söylenebilir. 2. periyoda göre bu periyotta yer alan intikam alma teması daha da pekiştirilerek yer almaktadır (9 öğrenci). Dizide yer alan Kerem adlı karakterin intihar eden eski sevgilisinin intikamını almak için yaptığı şu konuşma, karakterleri harekete geçiren itici gücün hala "karşı cinse duyulan aşk" olduğunu göstermenin yanı sıra bu periyoda işlenen "intikam" temasını da vurgular nitelikte görülebilir:

> *"Senin intikamını alıcam Buket, Bize bunu yapanlar aynen ödeyecekler. Onlardan bize yaptıklarının hesabını sorucam"* (Bölüm 96: dk. 62).

Öğrencilerin davranışına yön veren diğer bir güç ise *"arkadaşlarını koruma çabası"* dır. İncelenen bu son periyotta yer alan öğrenci karakterlerin yeniden yaptıkları davranışların doğruluğu yahut yanlışlığı konusunda sorgulayıcı olmamaya başladıkları görülmektedir (Davranışlarını sorgulayan 3 öğrenci yer alırken sorgulamayan 9 öğrenci yer almaktadır.) Yansıtılan öğrenci alışkanlıkları arasında son periyotta sigara içme ve alkol kullanma sahnelerine yer verilmezken ders çalışma, kitap okuma ve spor yapma alışkanlıklarına sahip öğrenci karakterlere (6 öğrenci) yer verilmektedir. Okul bitiminde iskambil, okey, tavla, bilardo oynama alışkanlığı ise devam etmekte ve sık sık bu görüntülere yer verilmektedir.

Ebeveyn:

Dizide yansıtılan ebeveyn karakterleri ile ilgili olarak Tablo 5'e bakıldığında ise, ekrana getirilen ebeveyn rollerinin anne, baba ve dayı örneğinden yansıtılmaya devam ettiği görülmektedir. Ancak bu son periyotta yansıtılan ebeveyn özelliklerinin göreceli olarak diğer 2 periyoda oranla daha pozitif olduğu söylenebilir. Ebeveynler; "sorumluluk sahibi", "şefkatli", "ilgili" ve "anlayışlı" özellikleri ile ekrana yansıtılmaktadır. Ancak ebeveynlerin de dizide yansıtılan aşk teması içerisine müdahil oldukları görülmektedir. Örneğin Saffet karakterinin annesi tarafından yapılan şu konuşma bu duruma örnek oluşturur niteliktedir:

> *"Oğlum için her şeyi yaparım o kız mecburen oğlumu sevecek onu üzmeye kimsenin hakkı yok. Kimseye bunu yaptırmam"* (Bölüm 96: dk. 39).

Dizinin 3. ve son periyodu olarak ele alınan 96-98. Bölümleri, bu bulgular ışığında genel olarak değerlendirildiğinde; dizinin genel seyri içerisinde öğretmen ve öğrenci karakterlerinin yeniden ilk periyotta yansıtılan göreceli olarak *"olumsuz"* değerlendirilebilecek davranışları sergiledikleri görülmektedir. Ebeveyn karakterlerinin ise tek bir grup altında toplanarak ilgili, şefkatli ve sorumluluk sahibi özellikleri ile yansıtıldığı söylenebilir.

96-98. Bölümlerde Öğrencilerin İçerisinde Yer Aldığı Suç, Şiddet Olayları ve Cezalandırılma Durumlarına İlişkin Bulgular

Tablo 6 incelendiğinde diğer 2 periyotta olduğu gibi suç ve şiddet olaylarının yine öğrencilerin maruz kaldığı ve öğrencilerin gerçekleştirdiği olmak üzere iki gruba ayrıldığı görülmektedir. 3 bölümlük dizi periyodu boyunca öğrencilerin gerçek-

leştirdiği 8; öğrencilerin maruz kaldığı 8 olmak üzere toplam 16 suç ve şiddet olayı ekrana getirilmiştir. Toplam 321 dakika 56 saniye süren 3 bölümde 33 dakika 19 saniye suç ve şiddet içerikli sahneye yer verilmesine karşın bu suçların hukuksal

Tablo 6.
96-98. Bölümlerde Öğrencilerin İçerisinde Yer Aldığı Suç, Şiddet Olayları

	f	**Süre**
Öğrencilerin Maruz Kaldığı;	**8**	**17dk 2sn**
Şantaj	2	
Zorla alıkoyma	2	
Okul Dışı Çetelerce Uygulanan Fiziksel Şiddet	3	
Bıçaklı Saldırı	1	
Öğrencilerin Gerçekleştirdiği;	**8**	**16dk 17sn**
İntihar	1	
Bıçaklı Saldırı	1	
Kendi Aralarında Kavga	3	
İşkence	1	
Korsan CD üretimi ve satışı	1	
Silahlı Saldırı	1	
Suç Olayları Nedeniyle Alınan Cezalar	**2**	**27 saniye**
Göz Altına Alınma	2	

yaptırımlarına toplam 27 saniye süren 2 sahnede yer verilmiştir. Yine incelenen bu son periyot ile ilgili olarak ekrana yansıtılan suçların göreceli olarak daha büyük suçlar olduğunu söylemek mümkündür. İlk iki periyotta öğrenciler arasında yaşanan kavgalar ağırlıktayken bu son periyotta şantaj, zorla alıkoyma, silahlı ve bıçaklı saldırı türünden suç ve şiddet olaylarının çoğunlukta olduğu görülmektedir.

Tartışma

Okul ortamı ve bu ortamda yaşanan bir takım olayların ele alındığı "Arka Sıradakiler" dizisinin oyuncu kadrosu büyük oranda öğretmen, öğrenci ve ebeveyn rolleri ile ekrana yansıtılmıştır. Yine dizinin olay örgüsünün öğrenciler ve öğrencilerin başlarından geçen olaylar etrafında şekilleniyor olması dizinin "okul ve gençlik dizisi" olarak değerlendirilebilmesine yol açmaktadır. Dizinin izleyici kitlesi üzerinde bir araştırma yapılmamış olması nedeniyle izleyicilerinin yaş aralığına ilişkin mevcut bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak değinildiği üzere dizinin "okul ve gençlik dizisi" türünde bir medya ürünü olmasından dolayı; öğrencilerin (12-18 yaş), öğretmenlerin ve ebeveynlerin, karakterler ve olaylar ile daha kolay özdeşlik kurabilecekleri varsayımından hareket ederek izleyici kitlesinin büyük kısmını oluşturdukları düşünülebilir. Dizinin her bölümünün başlangıcında ekrana yansıyan *"Bu dizi İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından hazırlanan okullarda şiddeti azaltma ve önleme eylem planından yararlanılarak hazırlanmıştır."* ibaresi de bu görüşü destekler niteliktedir. Bu nedenle incelenen dizi bölümlerinden elde edilen bulgular ve sonuçlar büyük oranda öğrenci, öğretmen ve ebeveyn izleyici kitlesi üzerinden tartışılmış; yer yer de genel izleyici açısından da ele alınmıştır.

Dizinin 3 periyot halinde ele alınan 9 bölümlük kısmı, ekrana getirilen öğretmen, öğrenci ve ebeveyn özellikleri açısından değerlendirildiğinde; hem öğretmen hem öğrenci hem de ebeveyn karakterlerinin birbirleri ile ve kendi aralarında çatışma

içerisinde olduğu söylenebilir. Wellek ve Varren (1993, 24) anlatıda karakterlerin pozitif ve negatif yönlerinin ön plana çıkartılarak zıtlık oluşturulmasının; iyiyi-kötüden, güzeli-çirkinden, doğruyu-yanlıştan ayırmanın başlıca yolu olduğunu belirtir. Bu bakış açısı ile dizide yer alan "Kemal Güngör" karakterinin konuşmaları ile göreceli olarak dizide yer alan pozitif (olumlu ve istendik) ucu temsil ettiği düşünülebilir. Ancak sözlü olarak verilen bu iletiler dizideki karakterlerin davranışlarına yansımamakta dolayısıyla da konuşmalarda verilen *"olumlu"* iletiler; davranışlar ile zıtlık oluşturmaktadır. Ancak Potter (2005)'ın ifade ettiği üzere televizyonun gücü hareketleri ve davranışları görüntülü olarak yansıtabilmesindedir. Dolayısıyla sözel olarak ortaya konulan iletiler davranışlarla pekiştirilmek yerine zıtlık oluşturacak şekilde tersi yönde sunulduğunda görsel olanın izleyici üzerinde etkisinin daha fazla olacağı düşünülebilir. Yani dizide yer alan bir takım "pozitif" iletiler karakterlerin davranışlarına yansımamakta yalnızca konuşmalarda yer almaktadır.

Dizinin 9 bölümlük 3 periyodunda yansıtılan şiddet ve suç olaylarına bakıldığında daha önce değinilen Wellek ve Varren (1993, 24)'in anlatıda pozitif uç anlayışıyla değerlendirilebilecek bir takım iletilere oranla bu görüntülerin yüksek oranda yansıtıldığı görülmektedir. Dolayısıyla hareketler ile konuşmalar arasındaki zıtlığın burada da devam ettiği söylenebilir. Yukarıda değinildiği üzere *Okullardaki Şiddeti Önleme Eylem Planı* çerçevesinde hazırlanmış dizide, ortalama her 7 dakikada en az bir şiddet ve/veya suç sahnesi ekrana getirilmiştir. Bu sahneler içerisinde silahlı saldırı, araba kundaklama, cinayet, gasp, hırsızlık gibi göreceli olarak büyük sayılabilecek suç ve şiddet olaylarının yer alması, ortaya konulan bu tezadın bir başka boyutu olarak karşımıza çıkmaktadır. Televizyonda sıkıcılığı kırmak, izleyiciyi ekranda tutmak ve dağılan dikkati toplamak amacıyla şiddet ve cinselliğin sık sık ekran getirildiği değişik araştırmalarda defalarca ortaya konulmuştur (Sutton ve diğerleri, 2002: akt. Strasburger ve Wilson 2002; Greenberg ve diğerleri, 1993: akt. Potter, 2005). Dolayısıyla *Okullardaki Şiddeti Önleme Eylem Planı* çerçevesinde hazırlanmış dizide suç ve şiddetin bu oranlarda yer almasının nedeni reytinge dayalı televizyon sektörünün bu özelliğine bağlanabilir.

Dizinin incelenen 9 bölümünde 27 farklı türden suç ve şiddet olayının 111 defa ekrana getirilmiş olmasına karşın; bu şiddet ve suç olayları karşısında 3 defa hukukî bir uygulamaya gidilmiş olduğu çalışmanın bulgularına dayanılarak söylenebilir. Cinayet, zorla alıkoyma, şantaj gibi göreceli olarak büyük suçlar karşısında hukukî bir yaptırımın uygulanmaması *suç ve şiddet karşısında hukuk işlemez* iletisini destekler nitelikte görülebilir. Yine dizide yoğun şekilde görülen "intikam" teması *suç ve/veya şiddete maruz kalındığında hukukî yoldan hak aramak yerine kendi adaletini kendin sağlama* iletisini besler nitelikte değerlendirilebilir. Kalin (2004) medyada şiddet ve suç uygulayan tarafların kazanan ve kahraman olarak yansıtıldığını; gerçek hayatta ise kaybeden ve sonu hapishanede biten bir yaşama sahip olduklarını belirtir. Dolayısıyla şiddeti ve suçu medyadan öğrenen birey bu kavramların gerçek anlamını ve sonuçlarını anlayamamakta suç ve şiddeti bir eğlence olarak algılamaktadır. Bu noktada Postman (1995, 112)'ın ifade etiği üzere "*televizyonun en önemli işlevi, eğlendirici temalar sunması değil, bütün temaların eğlence olarak sunulmasıdır"* denilebilir. Bu bakış açısı ile televizyonda eğlence teması içerisinde yoğun şekilde yer alan suç ve şiddet unsurları, bireylerin suçu ve şiddeti bir eğlence aracı olarak görmelerine ve sonucundaki yaralanma, ölüm ve/veya mahkûm olma unsurlarını sağlıklı değerlendirememelerine neden olabilmektedir.

Potter (2005, 82) televizyonda basmakalıp davranışlar sergileyen bazı karakterler ile bir takım sterotipler oluşturulduğuna değinmektedir. Sterotipler hayatın daha kolay algılanmasını sağlasa da toplumda önyargılar oluşturarak *"etiketle(n)meye"* neden olmaktadır. Buradan hareketle çalışmada elde edilen bulgulara bakıldığında *"okulda sorun çıkaran öğrencilerin aile hayatlarının sorunlu /ebeveynlerinin alkol bağımlısı olduğu"*, *"babaların sert ve şiddet yanlısı olmasına karşın annelerin şefkatli ve uysal olduğu"*, *"üvey babaların kızlarına karşı ensest duygular beslediği"*, *"günümüzde okul ortamlarında suç ve şiddetin kol gezdiği"*ne yönelik sterotipsel iletiler yer aldığı görülmektedir. Medyanın bireyler üzerindeki etkisi düşünüldüğünde, medyada yer alan sterotipsel gösterimler insanlara doğru veya doğru olmayan davranışları, cinsel rol ve değerleri ve dünya hakkındaki bilgileri öğreten bir yapıya dönüşür. Bireyler büyük bir sıklıkla bu tip gösterimler tarafından eğitildiklerinin ve yönlendirildiklerinin farkına dahi varamazlar (Kellner ve Share, 2007, 4). Dolayısıyla medya araçlarından gelen iletiler kişilerin bilgi yapılarını şekillendirmekte, onlara yön vermekte ve etkilemektedir. Bu etki hayatın içinde her alanda meydana gelmekte ve belirli bir süre sonra kişinin bilgi yapısını oluşturarak kişinin yaşam deneyimlerini, hayata bakış açısını, önyargı ve kabullerini oluşturmaktadır (Potter, 2005, 62).

Çalışmada sterotipsel gösterimlere yönelik olarak elde edilen bir diğer bulgu da yansıtılan öğrenci karakterlerin boş zaman alışkanlıkları ile ilgilidir. İlgili alan yazında boş zaman *"bireyin hem kendisi hem de başkaları için bütün zorunluluklardan veya bağlantılardan kurtulduğu, kendi isteği ile seçeceği bir faaliyetle uğraşacağı zaman"* olarak tanımlanmaktadır (Hacıoğlu ve diğerleri 2003, 16). Medya iletilerine maruz kalan birey, yaşamıyla medya iletilerinin sunduğu deneyimleri karşılaştırmakta ve büyük oranda deneyimlerinden vazgeçerek medya deneyimlerini benimseme yoluna gitmektedir (Tyner, 1993, 92). Bundan dolayı da medya yer alan temsillerin sorumluluk sahibi olması gereği ortaya çıkmaktadır. Ancak dizide boş zaman faaliyetleri olarak yansıtılan tek davranışın öğrencilerin okey, tavla, bilardo, iskambil oynaması olduğu görülmektedir. Bu faaliyetler de öğrencilerin boş zamanlarına değerlendirmelerine yönelik sterotipsel gösterimler olduğu düşünülebilir.

Dizide hem öğretmen, hem öğrenci hem de ebeveyn rolündeki karakterler ekrana sık sık sigara ve alkol kullanırken getirilmektedir. Strasburger ve Wilson (2002, 198) günümüzde televizyonda doğrudan sigara, alkol ya da uyuşturucu madde reklamı yapılmasının yasak olmasına karşın; filmlerde, dizilerde, kliplerde ve şarkılarda bu reklamların örtük ve belirli bir kontekste bağlı olarak sık sık yer aldığını belirtmektedirler. Reklam kuşağında yayınlanması yasak olan alkol, sigara gibi uyuşturucu maddelerin dizilerde ve filmlerde izleyicinin hayranlık beslediği karakterlerin elinde izleyiciye sunulmasının bireylerin bu maddeleri tüketim oranlarını arttırdığı değişik araştırmalarda ortaya konulmuştur (Christenson ve diğerleri, 2000; Garbner ve Ozyegin, 1997). Dolayısıyla gençlik ve okul dizisi olarak değerlendirdiğimiz "Arka Sıradakiler" adlı televizyon dizisinde bu sahnelerin sıklıkla tekrarlanıyor olmasının izleyici kitle üzerindeki muhtemel etkileri üzerinde durmak gerekmektedir.

Okul hayatının yansıtılması ve öğrenci karakterlerin ağırlıkta olmasına karşın dizinin ilk periyodunda ders çalışma, kitap okuma gibi alışkanlıklara hiç yer verilmemiş olması, ikinci ve üçüncü periyotta sınırlı oranda yer verilmiş olması; çalışmanın bir diğer bulgusu olarak karşımıza çıkar. Yukarıda yapılan açıklamalar da göz önünde bulundurulduğunda televizyonda yer alan karakterleri model alma eğiliminde olan muhtemel öğrenci izleyici kitlesine, dizinin *"okul çok da ders çalışmaya ihtiyaç duymadan yürütülecek bir faaliyettir"* iletisini verdiği düşünülebilir.

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak, günümüzde bireylerin uyku dışındaki etkin zamanlarının büyük çoğunluğunu medya karşısında geçirdikleri ortaya konulmaktadır. Durum böyle olunca da gerçek dünyada geçirdikleri zaman kadar da medya dünyasında zaman geçiren bireylerin genetik ana-babalarına eşlik eden "elektronik ana-babaları", gerçek yaşamdaki arkadaşlarına eşlik eden "elektronik arkadaşları", içlerinden çıkamadıkları anda onlara yol gösteren "elektronik danışmanları" ortaya çıkmaktadır (Strasburger ve Wilson, 2002). Dolayısıyla medyanın her yaştan bireyi etkileyebilen bu özellikleri göz önünde bulundurulduğunda; medya ürünlerinin kültürel konumunun tespit edilmesi ve bu ürünlerin çözümlemelerinin yapılması önem arz etmektedir. Böyle bir bakış açısıyla gerçekleştirilen bu çalışmaya konu olan "Arka Sıradakiler" adlı televizyon dizisinde zıt kutuplardan yararlanılarak "iyi-kötü, doğru-yanlış" ayrımına gidilmeye çalışıldığı; ancak bu yapılırken pozitif ucun sözde kalarak yeterince temsil edilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Yani pozitif ucu temsil ettiği düşünülen bir takım iletilerin sözel olarak dizide yer almasına karşın; negatif ucu temsil eden davranış ve iletilerin daha yoğun oranda ve televizyonun gösterim imkânlarından da yararlanılarak kurgunun içerisine yerleştirildiği görülmektedir. Televizyonu basılı yayından ayıran en önemli özellik olarak karşımıza çıkan olayları ve durumları gösterebilme özelliği de göz önünde bulundurulduğunda "Arka Sıradakiler" adlı televizyon dizisinde ekrana yansıtılan öğretmen, öğrenci ve ebeveyn karakterlerinin izleyici kitle üzerinde olumlu etkilerinden çok olumsuz etkilerinin olacağı düşünülmektedir. Yine şiddet ve suç sahnelerinin sıklığı ve şiddet ve suça bulaşan karakterlerin ceza almamasının izleyici kitle üzerinde olumsuz etkilerinin olduğu düşünülmektedir.

Bu açıklamalardan hareketle şu önerilerde bulunulabilir;

Medya ürünlerinin –özellikle son dönemde popüler olan dizilerin- çözümlemesinin yapılması ve bu çalışmaların kamuoyu ile daha çok oranda paylaşılması, medya konusunda bilinçlenme açısından önem arz etmektedir. Bu nedenle ülkemizde az sayıda yapılan bu çalışmaların sayıları arttırılabilir.

Medya araştırmaları çok boyutlu ve disiplinler arası yaklaşımlar ile gerçekleştirilebilecek çalışmalardır. Bu nedenle, sosyologlar medyanın toplumsal etkilerini, politika uzmanları medyanın politikadaki ve kamuoyu oluşturmadaki rolünü incelemelidirler. Yine edebiyatçılar medya verimlerini kültürel bir metin bağlamında değerlendirmeli; psikologlar medyanın insan davranışları üzerindeki etkisini araştırmalıdırlar ki; ülkemizdeki medya okuryazarlığı eğitimi çalışmaları sağlam kuramsal temellere oturabilsin.

Televizyonda her yaştan izleyici kitlesinin ekran karşısında yer aldığı saatlerde yayınlanan programlarda, şiddet ve suç unsurlarının gösterimine dair sınırlamalar getirilebilir.

Hemen hemen her evde yer alan televizyon ürünlerinin örtük iletilerinin denetlenmesine ve bu konuda yaptırım uygulanmasına yönelik RTÜK'ün görev ve yetkileri arttırılabilir.

Bireylerin; medyanın sağladığı bilgilerden kendi bilgi yapılarını oluşturabilecek, medya ürünlerine karşı eleştirel bir bakış açısıyla okuma yapabilecek, medyanın hayatın gerçekliğini ne kadar yansıttığını tespit edecek beceri düzeyine ulaşabilmeleri için ülkemizde uygulanan medya okuryazarlığı programlarına ağırlık verilerek kamuoyunun medya konusunda daha duyarlı olması sağlanabilir.

Kaynakça

BARAN, G. A. (1997). **İletişim Sosyolojisi.** Ankara: Afşaroğlu Matbaası.

BERG, B. L. (2001). **Qualitative Research Methods for the Social Sciences**. Boston: Allyn and Bacon.

EGRİ, I. (1996) **Piyes Yazma Sanatı**, (Çeviri: Suat Taşer). İstanbul, Papirüs Yayınevi.

GARBNER G. ve OZYEGİN N. (1997) Alcohol, tobacco and illicit drugs in entertainment television, commercials, news, "reality shows", movies and music channels. **New York: Robert Wood Johnson Foundation**.

HÜNE (2003)**Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 2003**. Devlet Planlama Teşkilatı ve Avrupa Birliği, Ankara: Türkiye.

HACIOĞLU, N., GÖKDENİZ, A., DİNÇ, Y., (2003). **Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi**. Ankara: Detay Yayıncılık.

HUDSON, S. ve RİTCHİE, J.R.B. (2006). "Film Tourism And Destination Marketing: The Case of Captain Corelli's Mandolin". **Journal of Vacation Marketing**, S. 12 (3), ss.256–268.

KELLNER, D., ve SHARE, J. (2007). Critical Media Literacy, Democracy and the Reconstruction of Education. D. Macedo, ve S. R. Steinberg içinde, **Media Literacy: A Reader** (s. 3-23). New York: Peter Lang.

LUSTED, D. (1991), **The Media Studies Book: A Guide for Teachers**. London: Routledge.

ORHON, N. (2004). **Değişim Değeri Açısından Televizyon Haberi-Teknolojik ve**

İdeolojik Boyutuyla Metalaşan Televizyon Haberleri. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.

ÖZER, Ö. (2004). **Yetiştirme Kuramı: Televizyonun Kültürel İşlevlerinin İncelenmesi**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.

ÖZKÖK, E. (1982). **Sanat. İletişim ve İktidar**. Ankara: Tan Yayınları.

PATTON, M. Q. (1987). **How to Use Qualitative Methods İn Evaluation**. Newbury Park, CA: Sage Publication.

POSTMAN, N. (1995), **Çocukluğun Yokoluşu.** (Çev. Kemal İnal.) Ankara: İmge Kitabevi.

POTTER, J. (2005) **Media Literacy**. Third Eddition. CA: Sage Publications.

RTÜK (2009) **Televizyon İzleme Eğilimleri Araştırması 2,** Ankara: Kamuoyu, Yayın Araştırma ve Ölçme Dairesi Başkanlığı.

STRASBURGER, V. C. ve WİLSON B. J. (2002). **Children, Adolescents and the Media.** Thousand Oaks, CA: Sage.

STRAUSS, A. L. ve CORBİN, J. (1990). **Basic of Qualitative Research: Grounded Theory Procedures and Techniques.** Newbury Park, CA: Sage Publication.

TYNER, K. (1993) **Media Literacy in a Digital Age**. Mahwah, NJ: Erlbaum.

UYGUÇ, Ü., GENÇ, A. (1998). **Radyo Televizyon Haberciliği**, İstanbul.

UYSAL, M. (2006), *"Medya ve Şiddet".* **Toplumsal Bir Sorun Olarak Şiddet Sempozyumu**. 20-21 Mayıs Ankara: ss.121-129.

WELLEK, R. ve VARREN, A. (1993). **Edebiyat Teorisi**. (Çev. Ömer Faruk Huyugüzel) İzmir: Akademi Katabevi.

WİLLİAMS, R. (2003). **Televizyon, Teknoloji ve Kültürel Biçim**. (Çev. Ahmet Ulvi

Türkbağ) Ankara: Dost Kitabevi.

YİN, R. K. (1984). **Case Study Research : Design and Methods**. Baverly Hills, CA: Sage Publication.

İnternet Kaynakçası

http://www.informaworld.com/smpp/ftinterface~content=a911311885~full-text=71324093, "Movie-İnduced Tourism: The Challenge Of Measurement And Other İssues" (2001). BUSBY, G. ve KLUG, J. Son Erişim Tarihi: 22.01.2010.

www.mediascope.org/pubs/supptt.pdf, "Substance Use in Popular Prime-Time Television" (Washington 2000). CHRİSTENSON, P. G., HENRİKSEN, L. ve ROBERTS, D.

Son Erişim Tarihi 19.01.2010.

http://drdouglas.org/drdpdfs/GSA_SIPR(2007).pdf, "Public Policy and the Effects of MEdia Violence on Children" (2007) GENTİLE, A., SALEEM, M. ve ANDERSON, G. Son Erişim Tarihi: 19.01.2010.

http://interact.uoregon.edu/MediaLit/mlr/readings/articles/kalin.html, "Television, violence and children. Media Literacy Rewiew" (2004). KALİN, C. Son Erişim Tarihi: 01.02.2010.

http://www.ekoreajournal.net/free_pdf/4504/9KHM.pdf, "Effects of Korean Television Dramas On The Flow of Japanese Tourists". (Japonya 2007). Kim, AGRUSA, J., LEE, H. ve CHON, K. Son Erişim Tarihi: 01.02.2010.

http://ijoc.org/ojs/index.php/ijoc/article/viewFile/11/34, "Humor in the Age od Digital Reproduction: Continunuity and Change in Internet-Based Comic Texts" (2007) SHIFMAN, L. Son Erişim Tarihi: 19.01.2010.

TEACHER, STUDENT AND PARENT IDENTITIES IN THE TV SERIES OF 'ARKA SIRADAKİLER' AND ANALYSIS OF VIOLENCE ELEMENTS

Remzi Y. KINCAL*
Çavuş ŞAHİN**
Sait TÜZEL***

Abstract

The purpose of this research is to analyze the teacher, student and parent characters taken place in the TV series called "Arka Sıradakiler" and to determine the scenes including violence. In accordance with this purpose, another purpose of the research is to present the possible effects of the TV series on the audience according to the findings obtained. In the study done by using the approach of 'case study' which is one of the qualitative research methods, related series episodes have been analyzed via 'content analysis' method by using 'readily prepared code list'. Study group consists of 9 episodes selected by typical case sampling method from among the purposeful sampling approaches.

According to the results obtained from the research, "Arka Sıradakiler" TV series has a statement way which aims at reinforcing messages benefiting from the contrasts among characters. In the 9 episodes analyzed, 27 different types of crime and violence events were displayed 111 times. Although it has been taken legal action only 3 times against these violence and crime events, the solution of other crime and violence events has become again displaying crime and violence. Therefore, crime and violence has been discussed as a phenomena resulting in revenge instead of taking legal action. In addition, it has been determined that taking drugs, stereotypical displays and value judgments take place extensively.

Key Words: Media-effect, TV series, television, violence

* Prof. Dr.; Çanakkale Onsekiz Mart University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences
** Assistant prof. Dr.; Çanakkale Onsekiz Mart University, Faculty of Education, Department of Primary School Teaching.
*** Res. Asst.; Çanakkale Onsekiz Mart University, Faculty of Education, Department of Turkish Education.